

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 25 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice hištv. 5. — Doležalci tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobje se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kako je z vero in krščanskim življenjem pri vojakih?

«Slabi časi so», tako ljudje dandanes sploh tožijo in resnična ali opravičena je ta tožba posebno v naših krajih, ker nam hoče prenehati naš najbolji in najdraži pridelek t. j. vino. Odkod naj vzame potem kmet toliko denarja, da zamore davek plačati in poravnati domače potrebe? Zares visoki in raznovrstni davki že so marsikaterega ob njegovo imetje in posestvo spravili. Jaz pa mislim, da se težje, kakor ta »gruntni« davek je plačevali drug davek, namreč davek ne na denarju, ampak na krvi. Kaj pa je to? Ako svoje življenje cesarju darujemo in za drago domovino krvi prelijemo, to je sicer najboljši, pa tudi najdraži davek na krvi.

Kdor je bil kedaj vojak in znabiti celo v vojski, on bo rad to pripoznal in pritrtil mojim besedam. Kako so leta 1866 stariši, bratje in sorodniki plakali, ko so se naši fantje na vojsko odpravljali! Bog ve, ali se bomo še kedaj na zemlji videli? vprašal se je vsakdo, in res mnogo se jih ni več povrnilo k svojim, domu. Sicer bi pa lahko kdo ugovarjal tako-le: Ob času vojske je res težko in nevarno cesarsko suknjo nositi, ne pa v mirnih časih. Na to odgovorim, da tudi takrat, kedar ni vojske, ima vojaški stan mnogo nevarnosti, sicer ne za telesno življenje, tembolj pa za dušno življenje dotičnih mladeničev, za njihovo neumrjččo dušo in ravno na to hotel sem danes besedo napeljati. Zakaj uboga pa pobožna slovenska mati tako žaluje, kedar se njen sin na tri leta k vojakom odpravlja? Nekaj jo skrbi to, kdo bo zdaj njena podpora doma pri gospodarstvu, ker odhaja najboljši delavec od hiše, ali se neka druga skrb ji je bolj pri srcu, namreč: ali bo njen sin pri vojakih tudi priden in pobožen ostal? ali se bode kedaj nepokvarjen k njej povrnil?

Ta materina skrb je pač opravičena, ker marsikateri slovenski fant šel je k vojakom, pobožen in ne-

dolžen: ko je pa doslužil, ni imel več teh najlepših čednostij; mnogo dobrih lastnostij je zgubil, navzél pa si je po velikih mestih slabih navad, n. pr. grdega preklinjanja in tako dalje. Od kod prihaja to? Najbolj od tod, ker pri vojakih premalo ozir jemljejo na sv. vero, ker nihče ne terja, da bi se tudi v cesarski službi božje in cerkvene zapovedi natančno izpolnjevale; potem pa tudi, ker podložni nimajo dobrih izgledov; najvišji vojskovodja, namreč svitli cesar, dajejo sicer vsem, tudi oficirjem lep izgled, ker so vsako nedeljo in vsak praznik pri sv. maši in prejmejo vsako leto sv. zakramente; pa koliko je drugih zapovednikov viših in manjših, ki se ne obnašajo tako lepo!

Zares težko je potem za vojaka niže vrste pobožno in nedolžno srce si ohraniti in na Boga ne pozabiti. Žalostne so torej verske in npravne razmere pri vojakih in večkrat so se o tem v državnem zboru in delegacijah poslanci britko pritoževali, toda skorej brez uspeha; pa nekaj vendar gre na bolje, kajti pred kratkim razposlal je vojni minister na razna poveljništva ukaz, da od zdaj naprej naj bolj gledajo na vero in pobožni duh pri svojih podložnih. Bog daj, da bi se v tem obziru res kaj doseglo in zboljšalo; sicer pa bode ostal vojaški stan vedno nevaren za telesno in dušno življenje in davek na krvi, sicer najimenitnejši, pa tudi najdraži in najhujši davek. H koncu naj še omenim, da se je v zadnjih 20 letih pri vojakih naštelo čez 6000 samoumorov; strašna prikazen in jaz pravim le to, da kdor ima še vero in dobro vest, ne bode samega sebe umoril, ako je sploh pri zdravi pameti.

J. Z.

Govor dr. L. Gregorčca.

(V državnem zboru dne 16. decembra 1891.)

VI. Preteča politična in narodna smrt je za tistega, ki se tega zaveda, nekaj tako groznega, da se mu vidi vse opravičeno, kar bi ga rešiti utegnilo. Ako bodo od-

ločilni državniki avstrijsko-ogerski ravnali z avstro-ogerskimi Slovani, kakor je ravnati z enakopravnimi državljani, ako bi jim vse to dali, kar jim gre, potem bi bil politični panslavizem nekaj po vsem nemogočega.

Da podprem, kar sem rekel, navedem naj še sledeče. Prvo je to, da se na Ogerskem ravna s Slovani, Rumuni in z Nemci v narodnem oziru tako, kakor da so brezpravni. Samo Srbi in Hrvatje imajo neko malo avtonomijo, ona je pa v vedno večji nevarnosti. Drugo trije milijoni Rumunov so brez zastopnika v ogerskem državnem zboru, odkar je general Doda bil po neki tiskovni pravdi primoran se odpovedati. Rumuni tirajo pasivno opozicijo in sicer jo vodi poseben odbor, katerega sedež je v Bukarešti. Tretje je to, da se madjarski oblastveniki že sami bojijo posledic svojega počenjanja. Ko se je posvetoval zakon o črni vojski, staval je nekdo do ogerskega deželnoobrambenega ministra vprašanje, ali je za slučaj, da se skliče črna vojska in da bode treba oborožiti narode, skrbljivo za varnost naroda madjarskega. Vse to pa dokazuje, da tudi madjarska jednotna država ni tako lepo urejena, kakor trdijo nekateri listi; brutalno in uprav tursko ravnanje s Slovani, zlasti s Slovaki in Rumuni, pa bode rodilo nevarnosti, ki so interesom vkupne države vse bolj nevarni.

Gospoda moja! Končujoč svoj govor citujem še jedenkrat besede princa Alberta Saksonskega: »Avstrija bode še le država postala«. Zal, da veljajo te besede še danes, kajti še vedno ni tiste državne oblike, v kateri bi mogli biti srečni vsi narodi. Veljavni dualizem ne bode nikdar taka oblika, ker tirja razyrstitev narodov v vladajoče in v vladane, in to je uzrok vednemu boju med narodi ter pouzročuje vseobčno nezadovoljnost: nezadovoljni so listi, ki vladajo, ker se bojé, da jo zgubijo, nezadovoljni so listi, ki so vladani, ker so teptani in preganjani. Državna oblika pa, katera pouzroča obeno nezadovoljnost, ne more biti prava za Avstrijo.

Avstrijski domoljub ima vsled tega dolžnost skrbeti, da dobimo počasi, legalnim in mirnim potom, isto državno obliko, katera je bila v veljavi še pred 150 leti, ona pa se je opustila centralističnim poskusom na ljubo; v mislih mi je na krščanski podlagi osnovani in avtonomijo narodov varujoči federalizem. Ta jedini garantuje popolno enakopravnost in kulturni napredek vseh narodov na podlagi narodnega jezika. Da je ta državna oblika jedino prava, zato imam dokaza že v tem, da je uspela krasna češka in prelepa hrvatska razstava. Ti dve razstavi sta dokaz za napredujočo stvarilno silo slovansko, samo da so tej sili razmere ugodne. To pa se je doseglo le zato, ker se je češkemu in hrvatskemu narodu dovolilo vsaj nekoliko avtonomije gledé na kulturna sredstva. Kako bi bilo dandanes kulturno stanje v Avstriji, da se ni to načelo nikdar opustilo, da je vsak narod imel izobraževalna sredstva, katera so se mu dala na dispozicijo in to na osnovi narodne avtonomije!

Zato pravim: Slovani avstrijsko-ogerski se moramo združiti v vkupno solidarno postopanje po določenem programu, da dosežemo to, česar nam je treba. To smo storiti dolžni sebi in državi v korist. Mi smo večina prebivalstva, brez nas zgine polovica vojske, brez nas ta država sploh ni več velesila. Naša usoda zvezana je z usodo te države in zato si moramo pridobiti tisti upliv, kateri nam gre po našem številu in po žrtvah, katere dajemo. To je pa le mogoče, če postopamo zložno in po določenem programu. Sedaj smo membra disjeeta, t. j. raztrgane paličice iz znanega Svatoplukovega svežnja, združeni pa dosežemo to, česar je treba, da bodedo živeli, s katerim mora računati država. Našli bomo zavetnikov in upivali, da se ustvari lista državna oblika, katero zmatramo za najpotrebnejšo. Tedaj se bode za-

čela tudi nova kulturna doba, ko bode vsakemu narodu mogoče sodelovati na svoj način, kakor je primerno dotičnemu narodu.

To, gospoda moja, je moje politično prepričanje, moje upanje na boljšo bodočnost naše domovine. In hoc signo Austria victrix. S tem končam. (Živo odobravanje in ploskanje na desni.)

Cerkvene zadeve.

Janez Kramberger, župnik Vrberški.

III. Kaplan. Ker so bili rajni gospod bolj šibkega telesa in rahlega zdravja, za to so jim milostljivi škof odkazali za pastirovanje precej lahko kaplansko službo pri sv. Andreju v Svičini. Tukaj jim je posebno ugajala velika gorečnost, ki so jo njihov župnik, rajni č. g. Srol za lepoto hiše božje razodevali. O večih praznikih so klopi in stole pred velikim oltarjem z lepim rdečim suknom in z belim platnom preoblekli, in pa cvetlice so toliko v cerkev nanosili, da je bil prostor pred oltarjem ves v dišeci, cvetlični vrt spremenjen. Tukaj, kakor tudi pozneje na Hajdinji pri Ptuji in pa pri sv. Antonu v Slov. goricah, ter v Hočah pri Mariboru, skrbeli so posebno za šolo in pa za krščanski nauk, da je bilo vse prav živo, gniljivo in prisrčno. V spovednici so bili pravi usmiljeni Samaritan, in tako rahlo so dušne rane sužili in olje tolažbe va-nje tako obilno vlivali, da so bili njihovi spovedenci hitro ganjeni in vsled tega so vsi, ki so bili potrtega srca, iskali prav radi in pa po gostem pri njih pomoči in tolažbe.

Za lepo obleko rajni gospod niso marali, in tudi dragega pohištva si niso želeli, ljubili so pa pisane cvetlice. Šopek, ki so ga pri svoji primiciji v rokah držali, in pa venec, ki so ga takrat na glavi nosili, spravili so pod stekleni pokrov, in na vse kapljanje jih je spremljal lepi spominek vesele primicije in jih je tolažil v britkih urah, češ: po dolgem trudapolnem učenju je prišla vesele primicija; po dovršenem pastirskem delovanju pa pride enkrat v nebesih večno plačilo!

Sami za-se torej niso želeli nikdar lepe obleke, marveč je bila njihova suknja, katero so doma nosili, prav revna. Bolelo jih je pa, če niso pri kateri cerkvi tako lepe mašne obleke našli, kakor so si je želeli. Ker pa niso hoteli nikogar nadlegovati zavoljo nove mašne obleke, zato so si kupili sami za svoje denarje vse, česar je k sv. maši treba, samo da bi v cerkvi vse tako bilo, kakor se spodobi za hišo božjo in čast Najvišega. Tudi za bogoslovke in posebej za pobožne knjige so izdali veliko denarjev, in njihovo največe veselje je bilo, pred sv. Rešnjim Telesom v cerkvi moliti, ali pa na klopi v senčnati hosti življenje svetnikov prebirati. Za to pa tudi niso bili nikdar v zadregi in bodisi na pridigi, v spovednici ali v šoli, povsod so bili podobni studentu, ki nikdar ne usahne, da se vsakdo pri njem lahko napije lépih naukov za večno življenje.

Ko so izpit za samostalno dušno pastirstvo s prav dobrim uspehom opravili, prosili so po smrti rajnega župnika č. g. Ozmeca, leta 1879 za izpraznjeno tožavno, pa samotno, in za to njim ljubo župnijo Matere Božje v Vrbergu pri Ptuju in so njo tudi dobili.

K veselemu umeščenju so nas prijatelje in sosedje povabili. Ko smo po cerkvenem opravilu krog njihove mize sedeli, so se milostljivemu g. Ptojskemu proštu kot zavetniku ali patronu Vrberške fare za zaupanje zahvalili in so rekli: Težavno službo sem prevzel in velika je odgovornost moja pri Bogu, večnem sodniku. Bog mi je pričal, da ne iščem drugega nič, kakor njegovo

časť in pa izveličanje duš; ne želim si drugega nič, kakor, da bi se nobena ovčica ne zgubila, ki je moji skrbi izročena: potem upam, da Bog tudi mene enkrat ne zavrže, in da bodo oni, katerim sem v nebesa pomagal, kedar se moja duša od telesa loči, meni nasproti prišli, mi prijazno roko podali in da me bodo pred božjo sodbo kot dobri prijatelji spremili. To mi daj večni Bog, Oče, Sin in sv. Duh! Za to tudi Tebe prosim, preljuba Devica Marija, milostljiva varuhinja meni izročene duhovne čredice!

Gospodarske stvari.

„Mariborščica“.

Pomladansko cepljenje se bliža. Ze sedaj mora priden sadjerejec prevdjarjati, koliko divjakov ima za pocepljenje in kje bi se utegnile najboljše vrste cepičev dobiti.

Posebno pa se bode treba kimalo oskrbeti s češnjevinimi cepičev, ker češnja zgodaj odganja in cepiči niso več tako dobri za rabo, če so preveč odgnali. Težko je pa izbrati češnjo, ki bi bila v vsacem oziru hvale vredna, ker dobre vrste češenj so po spodnjem Štajarji le malo razširjene. V naših krajih je sicer res jako mnogo češnjevega drevja in kadar je za češnje ugodno leto, dobé prebivalci lepe denarje za nje. »Nosači« jih nosijo celo daleč na Koroško. Le škoda, da so naše češnje večinoma le navadne »belice« in »črnice«, drobne, vodene, mehke, ki hitro segnjijejo in so hitro črvice. Če naloži nosač koš tacih češenj in jih nese, recimo v Pliberk, je pač naravno, da se mu med potjo ogulijo in zmečkajo. Prigodilo se je vže mnogokrat, da je moral nosač, posebno če je precej zrele češnje naložil, potoma celo svoje breme zvrniti v graben. Okusnih, trpežnih in debelih češenj je po spodnjem Štajarju le malo. Zavoljo tega bi pa radi s temi vrsticami opozorili na neko češnjo, ki je v resnici vsega priporočila vredna in zasluži, da bi jo v prav veliki meri cepili. To češnjo, koja je posebno v južnih goricah Šoštanjkega okraja, kakor na Paki, v St. Andražu, v Kavčah in v St. Ilji že precej razširjena, imenujejo tamošnji prebivalci »Mariborščica«. Najbrž je pred mnogimi leti prinesel kdo prve cepiče od Maribora. Mariborščica je naše navadne belice jako podobna, samo da je precej bolj debela. Na solnčnej strani je, kakor belica, krvavo-rudeča, na senčnej pa voščeno-bela z mičkinimi rudečimi pikicami. Meso je na pol hrustančasto, rumenkasto in ima posebno izvrsten, slaček okus. Pecelj je kratek, debel, v globokej jamici ob sad priraščen. Okrog te jamice se po vrhu sadu koža pogosto napokana nabaja.

Ta češnja je precej zgodna in kar jo posebno povzdiguje, trpežna in le redkokedaj črvice. Drevo rado in obilno rodi in za zobanje ni treba boljše češnje od Mariborščice. Gospoda jo ima kot krasno in fino namizno češnjo v velikej časti in kuharice jo hvalijo, da se v v sladkor da dobro vkubati. Hvali jo pa posebno to, ker se v dalnje kraje lahko prenaša, ne da bi škodo trpela. Lahko je umevno, da se ta češnja na trgu posebno dobro proda. Proč tedaj z navadnimi, malovrednimi belicami; ne cepimo jih več, ampak mesto njih raje lepo, debelo, fino in trpežno »Mariborščico«, ne bode nam žal.

Želeti bi pa bilo, da bi nam kakov veščak objavil pravo ime te preizvrstne češnje. Boštjan.

Sejmovi. Dne 15. februarja v Arveži, v Brežicah, v Račah, na Ponikvi, v Radgoni in v Zalci. Dne 16. februarja v Bučah. Dne 18. februarja v Gradci in na Bregu v Ptuji (za svinje).

Dopisi.

Iz Mozirja. (Cerkvena olepsava.) Vedno se čitajo po časnikih novice, enkrat iz tega, drugič iz drugega kraja, in ravno ljubi »Slov. Gosp.« nam vedno kaj lepoga prinese. Le iz našega prijaznega trga že tako dolgo ni bilo kaj slišati. Dovolite toraj, gospod urednik, tem vrsticam prostora. Kakor so častiti čitatelji že gotovo slišali, počastili so naš premil, knezoškof lansko leto meseca septembra Savinjsko dolino s svojim pohodom ter so pršli zakrament sv. birme delit. Vsi pa vemo že iz naše mladosti, da je dan birme gotovo lep in vesel praznik, v resnici se ga veselijo mlado in staro iz srca. Tem lepše je še pa bilo pri nas, ker smo obhajali ob enem blagoslovljenje lepo predručajene farne cerkve, katero nam je gospod Tomaž Fantoni s svojo umetno slikarjijo lepo okrasil. Lepa dva nova oltarja, kakor tudi drugo podobarsko in pozlatarsko delo napravila sta domača podobarja brata Matija in Ivan Cesar ter sta na tem krasnem in okusnem delu svojo umetnost pokazala. Mlajši brat Ivan je pa pred kratkim stopil v prvo Dunajsko umetnijsko podobarsko šolo, kjer si bo svoje znanosti povišal in se za svoj poklic popolno izobrazil. Da pa se je naša farna cerkev toliko olepsala, gre v prvi vrsti hvala našemu prečastitemu gospodu župniku, ki vse svoji moči za božjo čast žrtvujejo. Bog nam jih ohrani še mnogo let!

Iz Buč. (Raznoterosti.) Letina lanskega leta je bila srednja. Spomladi je vse lepo kazalo v vinogradih, sadnosnikih in na polju. Ali nesrečni smod je pozneje, kakor drugod, tudi tukaj mnogo škode povzročil. Vendar se smemo zadovoljni biti, in moramo Boga zahvaliti za to, kar smo prejeli. Kar se je vina pridelalo, to se je dobro prodalo. Dva žulova sta namreč vino skupovala in vinsko ceno do polovice povzdignila. To je bila velika sreča za ceļi okraj. Ljudje so vsaj nekaj denarja dobili, da plačajo davke in si nakupijo potrebnega blaga. Sadje je dobro obrodilo, a cene, razven češpjev, ni imelo, ker ni bilo kupeca. Zato se je mnogo sadja za jabolčnik in tepkovec porabilo, drugo se je pa posušilo, kar pozimi posebno otrokom prav pride. — Naša šola je postala dvorazrednica. Stara šola je dobila eno nadstropje. Poslopje je lepo od zvonaj in zaljša kraj. Pa tudi od znotraj je poslopje lepo in dobro razdeljeno. Obe šolski sobi ste veseli in svetli, tako da je za učitelje, kakor tudi za otroke pravo veselje v tako prijaznih sobah biti. Razširjenje šole nas je sicer mnogo denarja stalo — okoli 7000 glđ. — pa, ako premislimo, da nam dobra krščanska šola izgaja zavedne kristjane in vrlé državljane, tedaj pač vsakdo radodarno roko odpira in pomaga, da se v tej dobri reči kaj zgodi. — Dne 13. novembra pr. l. preminuli so naš dobri dolžni pastir č. g. Mihael Rakoše. Bili so pri nas ravno osem let. Čeravno to ni ravno, Bog ve, kako dolgo, so se nam vendar močno priljubili, in s solznimi očmi in z žalostnim srcem smo se dne 15. novembra na pokopališču, kamor smo jih k večnemu počitku spremljali, od njih poslavljalj. Ne bomo pozabili na blagega gospoda. V svojih molitvah se bomo njih spominjali in klicali k Bogu: »Gospod, daj jim večni in pokoj! V miru naj počivajo! Ravno eden mesec pozneje, namreč 13. decembra pr. l. pa je mirno v Gospodu zaspala pošena kmečka žena, Marija Muha, mati č. g. Jožefa Muha, župnika v Skomarjih. Še teden dni popolnoma se niso v boleniški postelji mučili in že je bila božja volja, da so se iz tega sveta ločili. Ko so sin, gospod Jože, žalostno vest o smrti svoje ljube matere dobili, so se nemudoma na pot podali svoji umrli materi zadnjo čast in ljubezen izkazat. Dne 16. decembra smo pokopali blago mater. Gospod Jože sami so kondukt vodili, vlč. gosp. Martin

ločilni državniki avstrijsko-ogerski ravnali z avstro-ogerskimi Slovani, kakor je ravnati z enakopravnimi državljani, ako bi jim vse to dali, kar jim gre, potem bi bil politični panslavizem nekaj po vsem nemogočega.

Da podprem, kar sem rekel, navedem naj še sledeče. Prvo je to, da se na Ogerskem ravna s Slovani, Rumuni in z Nemci v narodnem oziru tako, kakor da so brezpravni. Samo Srbi in Hrvatje imajo neko malo avtonomijo, ona je pa v vedno večji nevarnosti. Drugo trije milijoni Rumunov so brez zastopnika v ogerskem državnem zboru, odkar je general Doda bil po neki tiskovni pravdi primoran se odpovedati. Rumuni tirajo pasivno opozicijo in sicer jo vodi poseben odbor, katerega sedež je v Bukarešti. Tretje je to, da se madjarski oblastveniki že sami bojijo posledic svojega počenjanja. Ko se je posvetoval zakon o črni vojski, staval je nekdo do ogerskega deželnoobrambenega ministra vprašanje, ali je za slučaj, da se skliče črna vojska in da bode treba oborožiti narode, skrbljivo za varnost naroda madjarskega. Vse to pa dokazuje, da tudi madjarska jednotna država ni tako lepo urejena, kakor trdijo nekateri listi; brutalno in uprav tursko ravnanje s Slovani, zlasti s Slovaki in Rumuni, pa bode rodilo nevarnosti, ki so interesom vkupne države vse bolj nevarni.

Gospoda moja! Končujoč svoj govor citujem še jedenkrat besede princa Alberta Saksanskega: »Avstrija bode še le država postala«. Zdi, da veljajo te besede še danes, kajti še vedno ni tiste državne oblike, v kateri bi mogli biti srečni vsi narodi. Veljavni dualizem ne bode nikdar taka oblika, ker tirja razyrstitev narodov v vladajoče in v vladane, in to je uzrok vednemu boju med narodi ter pouzročuje vseobčno nezadovoljnost: nezadovoljni so listi, ki vladajo, ker se bojé, da jo zgubijo, nezadovoljni so listi, ki so vladani, ker so teptani in preganjani. Državna oblika pa, katera pouzroča občeno nezadovoljnost, ne more biti prava za Avstrijo.

Avstrijski domoljub ima vsled tega dolžnost skrbeti, da dobimo počasi, legalnim in mirnim potom, isto državno obliko, katera je bila v veljavi še pred 150 leti, ona pa se je opustila centralističnim poskusom na ljubo; v mislih mi je na krščanski podlagi osnovani in avtonomijo narodov varujoči federalizem. Ta jedini garantuje popolno enakopravnost in kulturni napredek vseh narodov na podlagi narodnega jezika. Da je ta državna oblika jedino prava, zato imam dokaza že v tem, da je uspela krasna češka in prelepa hrvatska razstava. Ti dve razstavi sta dokaz za napredujočo stvarilno silo slovansko, samo da so tej sili razmere ugodne. To pa se je doseglo le zato, ker se je češkemu in hrvatskemu narodu dovolilo vsaj nekoliko avtonomije glede na kulturna sredstva. Kako bi bilo dandanes kulturno stanje v Avstriji, da se ni to načelo nikdar opustilo, da je vsak narod imel izobraževalna sredstva, katera so se mu dala na dispozicijo in to na osnovi narodne avtonomije!

Zato pravim: Slovani avstrijsko-ogerski se moramo združiti v vkupno solidarno postopanje po določenem programu, da dosežemo to, česar nam je treba. To smo storiti dolžni sebi in državi v korist. Mi smo večina prebivalstva, brez nas zgine polovica vojske, brez nas ta država sploh ni več velesila. Naša usoda zvezana je z usodo te države in zato si moramo pridobiti tisti upliv, kateri nam gre po našem številu in po žrtvah, katere dajemo. To je pa le mogoče, če postopamo zložno in po določenem programu. Sedaj smo membra disjeeta, t. j. raztrgane paličice iz znanega Svatoplukovega svežnja, združeni pa dosežemo to, česar je treba, da bodedo živelj, s katerim mora računati država. Našli bomo zavetnikov in uplivali, da se ustvari lista državna oblika, katero zmatramo za najpotrebnejšo. Tedaj se bode za-

čela tudi nova kulturna doba, ko bode vsakemu narodu mogoče sodelovati na svoj način, kakor je primerno dotičnemu narodu.

To, gospoda moja, je moje politično prepričanje, moje upanje na boljšo bodočnost naše domovine. In hoc signo Austria victrix. S tem končam. (Živo odobravanje in ploskanje na desni.)

Cerkvene zadeve.

Janez Kramberger, župnik Vrberški.

III. Kaplan. Ker so bili rajni gospod bolj šibkega telesa in rahlega zdravja, za to so jim milostljivi škof odkazali za pastirovanje precej lahko kaplansko službo pri sv. Andreju v Svičini. Tukaj jim je posebno ugajala velika gorečnost, ki so jo njihov župnik, rajni č. g. Srol za lepoto hiše božje razodevali. O večih praznikih so klopi in stole pred velikim oltarjem z lepim rdečim suknom in z belim platnom preoblekli, in pa cvetlice so toliko v cerkev nanosili, da je bil prostor pred oltarjem ves v dišeci, cvetlični vrt spremenjen. Tukaj, kakor tudi pozneje na Hajdinji pri Ptuji in pa pri sv. Antonu v Slov. goricah, ter v Hočah pri Mariboru, skrbeli so posebno za šolo in pa za krščanski nauk, da je bilo vse prav živo, gniljivo in prisrčno. V spovednici so bili pravi usmiljeni Samaritan, in tako rahlo so dušne rane sužili in olje tolažbe va-nje tako obilno vlivali, da so bili njihovi spovedenci hitro ganjeni in vsled tega so vsi, ki so bili potrtega srca, iskali prav radi in pa po gostem pri njih pomoči in tolažbe.

Za lepo obleko rajni gospod niso marali, in tudi dragega pohištva si niso želeli, ljubili so pa pisane cvetlice. Šopek, ki so ga pri svoji primiciji v rokah držali, in pa venec, ki so ga takrat na glavi nosili, spravili so pod stekleni pokrov, in na vse kapljanje jih je spremljal lepi spominek vesele primicije in jih je tolažil v britkih urah, češ: po dolgem trudapolnem učenju je prišla vesele primicija; po dovršenem pastirskem delovanju pa pride enkrat v nebesih večno plačilo!

Sami za-se torej niso želeli nikdar lepe obleke, marveč je bila njihova suknja, katero so doma nosili, prav revna. Bolelo jih je pa, če niso pri kateri cerkvi tako lepe mašne obleke našli, kakor so si je želeli. Ker pa niso hoteli nikogar nadlegovati zavoljo nove mašne obleke, zato so si kupili sami za svoje denarje vse, česar je k sv. maši treba, samo da bi v cerkvi vse tako bilo, kakor se spodobi za hišo božjo in čast Najvišega. Tudi za bogoslovske in posebej za pobožne knjige so izdali veliko denarjev, in njihovo največje veselje je bilo, pred sv. Rešnjim Telesom v cerkvi moliti, ali pa na klopi v senčnati hosti življenje svetnikov prebirati. Za to pa tudi niso bili nikdar v zadregi in bodisi na pridigi, v spovednici ali v šoli, povsod so bili podobni studentu, ki nikdar ne usahne, da se vsakdo pri njem lahko napije lepih naukov za večno življenje.

Ko so izpit za samostalno dušno pastirstvo s prav dobrim uspehom opravili, prosili so po smrti rajnega župnika č. g. Ozmeca, leta 1879 za izpraznjeno tožavno, pa samotno, in za to njim ljubo župnijo Matere Božje v Vrbergu pri Ptuju in so njo tudi dobili.

K veselemu umeščenju so nas prijatelje in sosedje povabili. Ko smo po cerkvenem opravilu krog njihove mize sedeli, so se milostljivemu g. Ptojskemu proštu kot zavetniku ali patronu Vrberške fare za zaupanje zahvalili in so rekli: Težavno službo sem prevzel in velika je odgovornost moja pri Bogu, večnem sodniku. Bog mi je pričal, da ne iščem drugega nič, kakor njegovo